

Op SAFARI in de STAD

Monique van der Zanden

zwijzen

Sluit aan bij school

Buren met acht ogen

Als je in de stad woont, heb je het misschien niet in de gaten ... Maar je bent omringd door **miljoenen** bijzondere buren! Buren met acht ogen of met draaibare oren. Buren met harige poten of met een lange staart. Buren met schubben, met brandharen of met een tong die ze kunnen oprollen.

Ze wonen onder je, boven je en om je heen. Je ziet ze vaak niet, maar ze zijn er wel. Op je balkon, in je kelder, in het gras bij de flat, in de gracht en in gaatjes in de muren. Met z'n allen vormen ze een enorme planten- en dierenstad: **een stad in jouw stad**.

Net als in de mensenstad heeft in de planten- en dierenstad ieder zijn eigen rol. Wespen en paddenstoelen verwerken het afval. De ratten zijn de watertaxi's voor de vlooiën. De klaprozen voorspellen het weer. De brandnetels drijven een drukbezocht **snoepwinkel** voor insecten en de vlinders verzorgen een theater vol bonte kleuren, compleet met wisseling van kostuum!

Ga je mee op safari? Struin met stadsboswachter Leo Witte over beton en asfalt, ga op de loer liggen als de avond valt en proef het avontuur tussen de flats en op de pleinen.
Leer je bijzondere buren kennen!

De mooiste flats van de stad!

Schorswoningen: kleine beestjes kunnen diep weggroeven in de ruwe bast.

Eetbaar babykamertje: vlinders leggen hun eitjes op de bladeren. Als de rups uit zijn eitje komt, eet hij het blad op.

Snoepafdeling: bijen zijn dol op de zoete nectar uit de bloesem. Ze maken er honing van.

Waar wonen je bijzondere buren? Nou, in spleten en kieren in onze huizen, bijvoorbeeld. Maar veel en veel meer wonen er in **dierenflats**: de bomen. Dat zijn de mooiste, wonderlijkste en meest veelzijdige flats van de stad. Voor vogels en andere dieren is een boom een woonhuis, supermarkt en bouwmarkt in een!

In de kruin van een boom wonen veel vogels, goed verstoppt voor dieren die wel een *bird burger* lusten. Ze vlechten hun huis van soepele takjes en leggen vloerbedekking van mos en modder. Soms zie je heel veel **vogelpoep** onder een boom. Kijk dan maar eens omhoog. Als je goed tuurt, zie je misschien een vogelnest. (Tja, nesten zijn kunstig gebouwd, maar er zit geen wc in.)

Op de verdiepingen eronder, in de schors van de stam, hebben kevers, larven, spinnen, mieren en nog veel meer kriebelaars hun holletje. Geen wonder dat de stam meteen ook de **supermarkt** voor de vogels is. Die pikken er de lekkerste hapjes uit ...

A stylized illustration of a tree with a thick, brown trunk and a dense, rounded canopy of green leaves. A squirrel is perched on a branch on the left, and a small grey bird is perched on a branch on the right. The background is a light blue sky. The tree's roots are visible below the ground line, extending into the soil.

Als het licht is, maken de bladeren van sap en koolzuurgas eten voor de boom: suiker en zuurstof.

In de stam zitten houtvaten. Daardoor stroomt het water als sap naar de kruin.

Onder de grond is een boom nog groter dan boven de grond!

Aan het eind zijn de wortels zo dun als een haar. Hiermee drinkt een boom water.

Bomen zijn natuurlijk niet zomaar flats waar dieren in wonen. Het zijn levende wezens. Ze groeien, eten, drinken en ademen, net als wij. Alleen dan wel op een bomenmanier. Stoer: bomen zijn de grootste planten van de wereld!

Wist je dat bomen zelfs praten? Ze hebben een eigen **bomentaal**: ze verspreiden stofjes via de lucht of via hun wortels. Zo waarschuwen ze elkaar bijvoorbeeld voor ziektes (en ze maken dan snel een medicijn). Of ze sturen een noodkreet uit naar dieren om hen te vragen opdringerige insecten op te ruimen.

Soms helpen sterke bomen hun zieke medebomen door via hun wortels wat extra voedsel te sturen: zoals je een **pannetje soep** naar je zieke buurvrouw brengt.

Bomen zijn fijne buren. Maar zijn wij net zulke fijne buren voor hen? Het is belangrijk dat bomen niet gewond raken aan hun takken, bast of wortels. Dat stoepen en straten niet doorlopen tot aan de stam, want dan kan er geen water in de grond zakken en verdroogt de boom. Bomen kunnen niet goed drinken als hun haarwortels dichtgedrukt worden ... dus **niet op hun tenen parkeren a.u.b.**

In uitlaatgassen zit veel koolzuurgas. Bomen maken daar zuurstof van, dat is goed voor het milieu!

Ongebruikt water verdampt uit de bladeren. Dat maakt de lucht lekker fris. Eén boom geeft in een jaar net zo veel koelte als 400 koelkasten.

Aan de onderkant van de bladeren ademen miljoenen bladmondjes koolzuurgas in. 's Nachts ademen de bladeren ongebruikte zuurstof uit. Een grote boom ademt in één jaar genoeg zuurstof uit voor wel tien mensen.

Wil je weten hoe een boom smaakt? Doe eens ahornsiroop op je pannenkoek. Dat is het boomsap van een esdoorn!

De geboorte van een kastanjeboom

1. In de lente gaan de knoppen open. Er komen bladeren en een tros kleine bloemknopjes tevoorschijn.

3. In de zomer verandert elk bloemetje in een kastanje, beschermd door een stekelig jasje: de bolster.

2. De knopjes worden witte of rode bloemetjes die samen een rechtopstaande tros vormen: een 'kaars'.

4. In de herfst zijn de kastanjes rijp. De bolsters gaan open en de kastanjes vallen eruit. Pas op je hoofd!

Na de winter ontkiemt de kastanje: hij krijgt worteltjes en een stengeltje dat eens een dikke stam zal zijn.

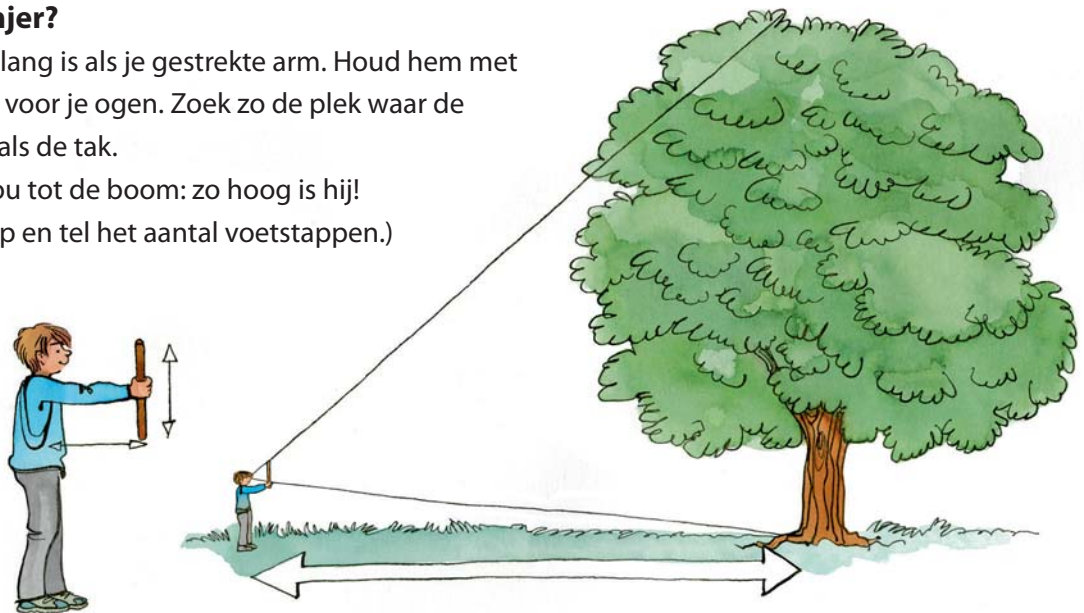

Een kastanjeboom kan een reus worden van wel 400 jaar oud en zo hoog als een gebouw van acht verdiepingen.

Hoe hoog is die kanjer?

Zoek een tak die even lang is als je gestrekte arm. Houd hem met gestrekte arm recht op voor je ogen. Zoek zo de plek waar de boom even groot lijkt als de tak.

Meet de afstand van jou tot de boom: zo hoog is hij!
(Tip: meet één voetstap en tel het aantal voetstappen.)

Deze afstand is gelijk aan de hoogte van de boom.

Zie je ze vliegen?

Een spectaculaire luchtshow!

Spreeuwen broeden in april, mei en juni. Daarna zoeken ze elkaar op. Ze gaan zelfs samen slapen, gezellig met z'n allen in grote bomen of op grote gebouwen. Steeds meer spreeuwen sluiten zich aan bij dit slaapfeestje. Soms zijn het er wel een kwart miljoen!

In de zomer en de herfst geven ze een spectaculaire luchtshow voor ze landen. De zwerm neemt allerlei vormen aan en golft door de lucht. Nooit botsen de vogels. Elke spreeuw let goed op zijn voorgangers. Als die zwenken, zwenkt hij meteen mee.

Zo'n zwerm moet je echt een keer zien! Is er bij jou in de buurt een slaapplek? Ga eropaf! Maar ... pas wel op: het regent daar spreeuwenpoep. 😊

Tudeliedelu ... telefoon! Of niet?

Je hoort een **ringtone**, maar jouw telefoon gaat niet over en verder is er niemand in de buurt. Wie belt er dan? Kijk maar eens omhoog. Grote kans dat je een vogel ziet met een spitse snavel en een gespikkelde borst. O ja, en dat hij je uitlacht, want hij heeft de ringtone van je telefoon nageaapt!

De vogel die je ziet, is een spreeuw. Een brutale buurman die wel van een geintje houdt. Spreeuwen zijn meesters in het **imiteren** van geluiden: die van je mobieltje, een kip of een kraaiende haan, een claxon, het spetteren van een fontein, een krakende deur of een ratelend rolluik, een motorzaag, een kikker ... In het centraal station van Rotterdam hielden spreeuwen de reizigers voor de gek door vertrekkende treinen na te doen!

Geintje

In 1949 zette een groep spreeuwen de tijd stil ... Ze landden met z'n allen op een van de wijzers van de Big Ben in Londen, waardoor de klok even ophield met tikken.

Woon je in de stad? Je hebt het misschien niet in de gaten, maar rondom je wonen miljoenen bijzondere natuurburen! Ga mee op safari en leer ze kennen.

Wist je dat bomen een eigen taal hebben? Dat wespen papier maken en kikkers uit hun vel springen? Leer de brandnetelblad-truc en nog veel meer.

Met tips van stadsboswachter Leo Witte!

Sluit aan bij leesmethode
estafette

NUR 223

ISBN 978-90-487-3582-2

9 789048 735822

informatief

natuur

zwijzen.nl

Zwijzen, dé leesspecialist sinds 1846